

DİLİMİZ VE YUNAN - LÂTİN ASILLI KELİMELER

SUAT Y. BAYDUR

Gün geçtikçe Batı kültürü ile daha yakından tanışmaktayız. Bu tanışmada karşımıza sık sık Yunan-Lâtin dünyası çıkıyor. Batının musiki eserlerinde, dramlar, romanlar gibi çeşitli yaratmalarında Yunan mitolojisinin kahramanlarını görüyor, tıpta, kimyada, tekniğin çeşitli kollarında Yunancadan yahut Lâtineden gelen kelimeler öğreniyor, öğretiyoruz. Arabca ile Farsçayı okullardan kaldıralı, aşağı yukarı, yirmi üç yıl oldu : ancak birkaç yıldır - o da ihtiyari olarak - Lâtinceyi bir kaç lisemiz programına almıştır. Batı kültürü yaratmaları ile her karşılaşmalarında aydınlarımıza antik kültür alanındaki eksikliğimiz kendini duyuruyor : bir eksikimiz var ama bunu nasıl ortadan kaldıracamız ? Bu şaşkınlığımızın belirtileri dilimizde de görülmeğe başladı : tek bir Yunan kelimesinin şimdi dilimizde üç ayrı şekli var : mızıka, musikî, müzik; radyomuz hergün sıkl diyor, gazetede saykl-otron şekli ile karşılaşmaktayız. Birimiz jinekoloji diye yazıyor, bir başkamız ginekoloji yahut ginekoloji diyor. Birimizin mitologya dediğine öteki mitoloji diyor. Psikoloji'ye saykoloci diyenler türemeğe başladı. Batı kültür çevresinin bu türlü ortak kelimelerini nasıl yazacak, nasıl söyleyeceğiz ? Karışıklığın önüne geçmek için bu türlü kelimelerin bir sözlüğünü yapmak, bu sözlükteki şekilleri bütün okullarda öğretmek gerekir. Öte yandan hiç olmazsa Lâtinceyi bütün liselerin programına almak, tıp ve edebiyat tahsili için liselerde öğrenilecek kadar bir Lâtince bilgisini şart koşturmak zorundayız. Antik dünya ile ikinci elden tanışmak, Batı kültürünün ortak kelimelerinin şu veya bu Avrupa dilindeki şekillerini taklit etmek, başka bir ulusun, kendi diline göre değiştirenerek onlara verdiği şekilleri kendimize örnek almak ve bunları kendi dilimize ve yazımıza uydurmak, yani bozulmuş ikinci bir defa daha bozmak ve öylece benimsemekten kendimizi kurtarma zamanı geldi, geçiyor bile.

Doğru yolu tutarak doğrudan doğruya kaynaklara inmek için ilk adımlar atılmıştır : Millî Eğitim Bakanlığınca yayınlanan Yunan

ve Lâtin klâsikleri, Yunan ve Lâtin “has isimlerini”, hattâ kavramlarını, asla uygun bir şekilde yazarak, güzel bir gelenek kurmağa başlamışlardır. Şimdi “Türk Dil Kurumu” nun hazırlayıp aydınlara dağıttığı bir anketle ikinci bir adım daha atılmıştır.¹

Hazırlayıcısının kalbur üstü problemleri ve bunların çözülüş imkânlarını birtakım esaslara ve örneklerle göre sıraladığı bu ankete bilginlerimiz ve bilim kurumlarımız cevaplarını vermeğe başlarken ben de bu alandaki çalışmalara dilimizin tarihinde bir dayanak, bir temel aramağı düşündüm. Öyle sanıyoruz ki, yeni bir adım atmadan önce, bugüne kadar dilimize geçmiş bulunan Yunan ve Lâtin asıllı kelimelerin -sadece anaçizgileriyle de olsa- bir tablosunu çizmek, bu gibi kelimelerin Türkçeye ne şekillerde girmiş olduklarını görmek faydasız olmayacaktır. Bu iş için, pek çeşitli alanlardan dört yüz kadar kelimeyi, Yunanca yahut Lâtince aslından başka İtalyanca, Almanca, İngilizce ve Fransızcadaki şekilleriyle karşılaştırmayı uygun gördüm. Yunancayı geniş tutarak eski Yunanca yanında yeni Yunanca ve Rumcaya da başvurduğum. Fince ve macarca ile bu şekilde bir karşılaştırmanın bizim için pek faydalı olacağına iyice inanıyorum, fakat buna şimdilik gücümüzün ve imkânımızın yetmediğini acınarak söylemek zorundayım. İnceleyeceğim kelimeler arasında, eskilerinin ve yenilerinin bulunması için, iki ayrı sözlüğe başvurduğum : bunlardan birincisi Şemseddin Sami'nin *Kamus-ı Türki*'si, ikincisi Türk Dil Kurumu'nun Türkçe Sözlüğü'dür. Ayrıca bugün kullanılmakta olan, fakat sözlüklere girmemiş olan birkaç kelimeyi de bunlara kattım. Yunan ve Lâtin asıllı kelimeler yanında, bu iki dilden olmayan, fakat Avrupa dillerinde kullanılan birkaç kelime de yer almıştır : bunların Türkçenin özelliğini belirtmekte faydalı olacağını düşündüm.

Şimdi bu kelimelerin çeşitli dillerdeki şekillerini görelim :

¹ “Yunanca ve Lâtince köklerden meydana gelen ve dilimize alınması lüzumlu görülen yabancı terimlerin türkçeleştirilmeleri hakkında anket” adını taşıyan bu çalışmayı Doçent Samim Sinanoğlu hazırlamıştır. Son zamanda salgın bir moda oluveren ek ve kök sözlerinin izini taşıyan bu anketin “Yunanca ve Lâtince köklerden meydana gelen” sözlerini “Lâtin ve Yunan asıllı” diye anlamak doğru olacaktır. Zira burada anlatılmak istenen kelimeler: 1. Yunanca (kökü, gövdesi ve ekiyle) 2. Lâtince 3. bu iki klâsik dilden birinden yahut her ikisinden alınan malzeme ile avrupalı bilginlerin uydurdukları kelimelerdir (Socio-logie gibi).

<i>Türkçe</i>	<i>İtalyanca</i>	<i>Almanca</i>	<i>İngilizce</i>	<i>Fransızca</i>	<i>Lâtince</i>	<i>Yunanca</i>
Acente	agente	Agent	agent	agent	agens agentis	praktor
aforoz aforozlamak						aphorismos aphorizô
Afrika	Africa	Afrika	Africa	Afrique	Africa	Aphrikê
Afyon	oppio	Opium	opium	opium	opium	opion (opos : ussare)
Agustos	Augusto	August	August	Août	Au ustus	Augustos
Ahtapod	(polip ile karşılaştırıla)					oktapodi
ajan	(acente kelimesine bakıla)					
ajans	agenzia	Agentur	agency	agence	(agens)	prak- toreion
akademi ve akademya	accademia	Akademie	academy	académie	academia	akademeia ve akademia
aksiyom	assioma (principio)	axiom (Grundsatz Ursatz)	axiom	axiome	axioma	axiôma (axios)
aksiyon	azione	Aktie Aktion (Handlung)	share act(ion)	action	actio actionis	arkhê praksis energeia metokhê
aktör	attore	Schauspieler	actor (player)	acteur	actor	theatrinos êthopoios
aktris	attrice	Schau- spielerin	actress	actrice	actrix -ricis	theatrina êthopoios
akvaryum	acquario	Aquarium	aquarium	aquarium	aquarium	ikh-thüo- tropheion
album	album	Album	album	albume	album	leukôma
Amerika	America	Amerika	America	Amérique	-	Amerikê
amfiteatr	anfiteatro	Amphitheater	amphitheat- re	amphitheât- re	amphitheat- rum	amphi- theatron
Anadolu	Anatolia	Anatolien	Anatolia	Anatolie	-	Anatolê
anafor (geri gitme)	-	Anapher Anaphora	anaphora	anaphore	anaphora	anaphora
anahtar						anoik- têrion
anarşi	anarchia	Anarchie	anarchy	anarchie	-	anarkhia
angarya						angareia
anonim	anonimo	anonym	anonymous	anonyme	anonymos	anônümos
anot	anodo	Anode	anode	anode	-	anodos
ansiklopedi	enciclo- pedia	Enzyklo- pädie	(en)cyclo- paedia	encyclo- pédie	encycli- disciplina	enküklios paideia enküklopaidia

<u>Türkçe</u>	<u>İtalyanca</u>	<u>Almanca</u>	<u>İngilizce</u>	<u>Fransızca</u>	<u>Lâtince</u>	<u>Yunanca</u>
antik	antico	antik	antique	antique	antiqua	arkhaios
antika	(antichità)	(Antiquität)	(antiquities)	(antiquité)	-orum (antiquus)	antika (to arkha- ion kal- litekhnêma
antiseptik	antisettico	antiseptisch (fäulniswidrig)	antiseptic	antiseptic	-	antisêpti- kos
antitez	antitesi	Antithese (Gegensatz)	antithesis	antithèse	antithesis	antithe- sis
antoloji	antologia	Anthologie (Blumenlese)	anthology	anthologie	(antholo- gica)	antho- logika anthologia
antropoloji	antropolo- gia	Anthropo- logie	anthropology	anthropo- logie	-	anthro- pologia
apsis	-	Apsis Apside (Kunst)	apsis -ides	apside	apsis apsidis	apsis
ar	arte		art	art	ars artis	kallitekhn- nia
arma	arme arma	Wappen Waffen	arms	armes	arma -orum	oikosêmon
aristokrasi	aristo- krazia	Aristo- kratie	aristo- cracy	aristocratie-	-	aristokratia
aritmetik	aritmetica	Arihmetik	arithmetic	arithmetique	arithmetice -tica	arithme- ticê
arkeolog	archeologo	Archeologe	archaeologist	archeologue	-	arkhaio- logos
arkeoloji	archeologia	Archäologie	archaeology	archéologie	-	archaio- logia
arkiv	(arşiv'e bakıla).					
arşidük	arciduca	Erzherzog	archduke	archiduc	-	archidûks
arşiv	archivio	Archiv	archives	archives	archivum	arkheion
ve						
arkiv						
asfalya	-	-	-	-	-	asphaleia
asistan	assistente	Assistent	assistant	assistant	assistens -tentis	peristam- enos
Asya	Asia	Asien	Asia	Asie	Asia	Asia
Avkat	avvocato	Advokat (Rechtsanwalt)	advocate	avocat	advocatus	dikêgoros
Avusturalya	Australia	Australien	Australia	Australie	(australis australia auster)	Australia
Avusturya	Austria	Öster-reiche	Austria	Autriche	-	Austria
Ayazma	-	-	-	-	-	agiasma
Ayasofya	-	-	-	-	-	agia-sophia

<u>Türkçe</u>	<u>İtalyanca</u>	<u>Almanca</u>	<u>İngilizce</u>	<u>Fransızca</u>	<u>Lâtince</u>	<u>Yunanca</u>
balina	balena	Walfisch	whale	baleine	balaena	phalaina
balo	ballo	Ball	ball	balle	(ballare)	khoros
banka	banca (banco)	Bank	bank	banque	-	trapeza
baraka	baracca	Baracke	barrack	baraque	-	paranka paliospito
barometre	barometro	Barometer	barometer	baromètre	-	barometron
barut	(polvere)	(Pulver)	(powder)	(poudre) lat. pulvis toz)	-	püritis baruti
batarya	batteria	Batterie	battery	batterie	-	kanono- stoikhia süstøikhia
bibliyografi ve bibliyografya	bibliografia	Bibliog- raphic	biblio- graphy	biblio- graphie	-	biblio- graphia
biyolog	biologo	Biolog (e)	biologist	biologue	-	biologos
biyoloji	biologia	Biologie	biology	biologie	-	biologia
borda	bordo	Bord	board	bord	-	pleura
borsa	borsa	Börse	1. markt	bourse	(bursa)	(bürsa)
ve burs			2.Scholarship			khrema- tisterion balantion
burs	(borsa'ya bakıla)					
cendere	(silindire bakıla)					
ceneral	(general'e bakıla)					
cimnastik	gimnastica	Gymnastik	gymnastics	gymnastique	-	gümnas- tikê
cins	genere	(Art Gattung)	genus (kind)	genre	genus generis	genos
coğrafiya	geografia	Geographie	geography	géographie	geographia	geogra- phia
curnal	giornale	-	journal	journal	(diurna -orum)	ephemeris hemerolo- gion
çinko	zinco	Zinc	zinc	zinc	-	pseudar- güros tsinkos
çukulata	cioccolata	Schokolade	chocolate	chocolat	-	tsokolata
Danimarka	Danimarca	Dänemark	Denmark	Danemark	-	Dania
dekan	decano	Dekan	dean	doyen	decanus	kosmêtôr
delege	delegato	Delegierter	delegate (deputy)	délégué	delegare	apestal- menos
demet	-	-	-	-	-	demati(on)

<u>Türkçe</u>	<u>İtalyanca</u>	<u>Almanca</u>	<u>İngilizce</u>	<u>Fransızca</u>	<u>Lâtince</u>	<u>Yunanca</u>
demokrasi	democrazia	Demokratie	democracy	democratie	democratia	demokratia
depozito	deposito	depot Depositum	deposit	dépôt	depositum	katathesis
dezenfeksiyon	desinfessione	Desinfektion	disinfection	desinfection	-	apolümansis
diafram	diaframma	(Zwerckfell)	diaphragm	diaphragme	-	diaphragma
dikta	dettato	Diktat	dictation	dictée	dictata	hüpagoreusis
diktatör	dittatore	Diktator	dictator	dictateur	dictator	
diktator						
dinamik	dinamico	dynamisch	dynamic	dynamique	-	dünamikos
-	dinamica	Dynamik	dynamics	dynamique	dynamicê	dünamikê
diploma	diploma	Diplom	diploma	diplomê	diploma	diplôma
doçent	docente	Dozent	-	-	docens docentis	hüphêgetês panepistêmiu
dogma	domma dogma	Dogma	dogma	dogme	dogma	dogma
doktor	dottore	Doktor	doctor	docteur	doctor	didactor
doktora	dottorato	Doktorat	doctorate	doctorat	-	bathmos didaktoros
domatis	(pomodoro)	Tomate	tomato	tomate	-	tomata
dram	dramma	Drama	drama	drame	drama	drama
duka	duca	Herzog	duke	duc	dux	duks
dük					ducis	
duello	duello	Duell	duel	duel	duellum	monomakhia
düello						
efzon	-	-	-	-	-	euzônos
ekonomi	economia	Ökonomie	economy	économie	oconomia	oikonomia
eksen	(asse)	(Achse)	(axis axle)	(axe)	(axis)	aksôn
ekvator	equatore	Aequator	equator	équateur	(aequare aequator)	isêmerinos
eleman	elemento	Element	element	élément	elementum	stoikheion
elips	ellissi	Ellipse	ellipse	ellipsis	ellipsis	elleipsis
eliptik	(elips'e bakıla)					
embriyoloji	(embriyon'a bakıla)					
embriyon	embrione	Embryo	embryo	embryon	embryo	embryon
Endonezya				indonésie	İndia (=Hind)	nêsos (=ada)
enflasyon	inflazione	İnflation	inflation	inflation	inflatio	plêthôrismos

<u>Türkçe</u>	<u>İtalyanca</u>	<u>Almanca</u>	<u>İngilizce</u>	<u>Fransızca</u>	<u>Lâtince</u>	<u>Yunanca</u>
enflüenza	influenza	İnfluenza	influenza	influenza	-	-
erganun	organo	Orgel	organ	orgue	organum	organon (musikon or.)
esir	etere	Aether	ether	éter	aether	aither
estetik	estetica	Aesthetik	aesthetics	esthétique	-	aisthêtikê
eter	(esire bakıla)					
etimoloji	etimologia	Etymologie	etymology	étymologie	etymologia	etümolo- gia
etnografya	etnografia	Ethnog- raphie	ethnog- raphy	ethnograph- hie	-	ethnog- raphia
Evridike		Eurydike		Eurydice		Euridikê
fabrika	fabbrica	Fabrik	(manu) factory	fabrique	fabrica	phabrika (ergosta- sion)
fanus	-	-	-	-	-	phanos
federasyon	federazione	Föderation	federation	fédération	feoderatio	homospon- dia
felsefe	filosofia	Philosophie	philosophy	philosophie	philosophia	philosophia
feslegen	basilico	Basilien- kraut	basil	basilic	-	basilikon
feylesof	filosofo	Philosoph	philosopher	philosophe	philosophus	philosop- hos
fidan	-	-	-	-	-	phüton
fide	-	-	-	-	-	phüta ? phüteia ?
filolog	(filoloji'ye bakıla)					
filoloji	filologia	Philologie	philology	philologie	philologia	philologia
filozof	(feylesof'a bakıla)					
firma	firma	Firma	firm	firme	-	phirma
fisyoloçya	fisiologia	Physiologie	physiology	physiologie	physiologia	physiologia
fizik	fisica	Physik	physics	physique	physice -ces	physikê
fizyoloji	(fisyoloçya'ya bakıla)					
flama	fiamma	Wimpel	pennon pennant	flamme	(flamma)	-
forma	formato	Format	form size	format	(forma)	skhêma bibliu
fosfor	fosforo	Phosphor	phosphorus	phosphore	-	phôspho- ros
fotografçı	fotografo	Photograph	photograp- her	photographe	-	photog- raphos
fotograf	fotografia	Photograp- hie	photograph	photograp- hie	-	photog- raphia

<i>Türkçe</i>	<i>İtalyanca</i>	<i>Almanca</i>	<i>İngilizce</i>	<i>Fransızca</i>	<i>Lâtince</i>	<i>Yunanca</i>
gardiyan	guardiano	Gefängniswörter	jailer gaoler	gardien (de prison)	-	-
general	generale	General	general	général	(generalis -le)	stratêgos
ginekolog	ginecologo	Gynäkologe	gynaecologist	gynécologiste gynécologue	-	günai-kologos
generator	generatore	Genarator	generator	générateur	(generator)	gennêtria
geometri	geometria	Geometrie	geometry	géométrie	geometria	geômetria
gramer	grammatica	Grammatik	grammar	grammaire	grammatica	grammatikê
hegemonya	egemonia	Hegemonie	hegemony	hégémonie	-	hegemonia
himn(os)	inno	Hymne Hymnos Hymnus	hymn	hymne	hymnus	hûmnos
hidrojen	idrogene	Wasserstoff	hydrogen	hydrogène	-	hüdronon
hiperbol	iperbole	Hyperbel	hyperbola	hyperbole	hyperbolê	hüperbolê
hipotentüs	ipotenusa	Hypotenusse	hypotenusse	hypoténuse	hypotenusa	hüpoteinusa
hipotez	ipotesi	Hypothese	hypothesis	hypothèse	-	hüpotesis
hristiyan	christiano	Christ (lich)	Christian	chrétien	christianus	khrêstianos
homogen	omogeneo	homogen	homogeneous	homogène	-	homogenês
horojen	-	-	-	-	-	khôriatês
horyat	-	-	-	-	-	-
hoirat	-	-	-	-	-	-
hulya	(malhulya'ya bakıla)					
humanizm (a)	umanismo	Humanismus	humanism	humanisme	-	eksantrôpismos
huni	(imbuto)	(Trichter)	(funnel)	(entonnoir)	(infundibulum)	khoni (on)
identik	identico	identisch	identical	identique	(idem)	tauto-sêmos isodünamis
imparator	imperatore	İmperator (Kaiser)	emperor	empereur	imperator	auto-kratôr
imparatoriçe	imperatorice	Kaiserin	empress	impératrice	imperatrix	autokratôrissa
incil	Vangelo	Evangelium	gospel	évangile	evangelium	euangelion

<u>Türkçe</u>	<u>İtalyanca</u>	<u>Almanca</u>	<u>İngilizce</u>	<u>Fransızca</u>	<u>Lâtince</u>	<u>Yunanca</u>
indeks endeks	indice	Inhaltsver- zeichnis	index	index	index	pinaks tôn periek- homenôn
ipotez	(hipotez'e bakıla)					
irgat	-	-	-	-	-	ergatês
iskonto	sconto	Abzahlung Disconto Rabat	discount	escompte	-	katebas- mos
ispasmos	spasimo	Krampf Zuckung	spasm	spasme	-	spasmos
ispirto	spirito	Sprit (us)	spirit	esprit	spiritus	spirto(n)
İstakos	-	-	-	-	-	astakos
istasyon	stazione	Station	station	station	statio- onis	stathmos
istatistik	statistica	Statistik	statistics	statistique	-	statistikê
istavros	-	-	-	-	-	stauros
izmarit	-	-	-	-	-	smarag- dinos
jeneratör	(generator'a bakıla)					
jeolog	(jeoloji'ye bakıla)					
jeoloji	geologia	Geologie	geology	géologie	-	geôlogia
jimnastik	(cimnastik'e bakıla)					
jinekolog	(ginekolog'a bakıla)					
kablo	cablo	Kabel	cable	câble	(capsulum)	kalos kalôdion
kadastro	catasto	Kataster	land- register	cadaster	capitast- rum	ktema- tologion
kalamış	-	-	-	-	-	kalamos (saz-lık)
kampanya	campagna	Kampagne Arbeitsjahr Feldzug	campaign	campagne	(campus)	ekstrateia
karantina	quarantena	Quarantene	quarantine	quarantaine	-	karantina (katharsis)
kategori	categoria	Kategorie	category	catégorie	categoria	kategoria
katot	catodo	Kathode	cathode	cathode	-	kathodion
Kayseri				Cesarée	Caesarea	Kaisareia
Kaysar	Cesare	Caesar	Caesar	César	Caesar	Kaisar
Kayzer						
Kefal	-	-	-	-	-	kephalos (kephale= baş)
keleş	-	-	-	-	-	kalos(?)

<u>Türkçe</u>	<u>İtalyanca</u>	<u>Almanca</u>	<u>İngilizce</u>	<u>Fransızca</u>	<u>Lâtinçe</u>	<u>Yunanca</u>
keramik	ceramica	Keramik	(ceramic)	c�ramique	-	(ta) keramika
kiklon siklon	ciclone	Zyklon	cyclone	cyclone	-	k�klos, k�klo�
kilise kilit	chiesa	(Kirche)	(church)	�glise	-	ekkl�sia kleidi(on) kleis
kilogram	chilogram- ma	Kilogramm	kilogram	kilogramme	-	khiliog- rammon
kilometre	chilomet- ro	Kilometer	kilometre	kilom�tre	-	khilio- metron
kimya kiremit	chimica (tegola)	Chemie (Ziegel)	chemistry (tile)	chimie (tuile)	- (tegula)	kh�meia keramidi keramis
kirisma	-	-	-	-	-	koilisma
klor	cloro	Chlor	chlorine	chlore	-	kh�ros
klorofil	clorofilla	Chloro- phyll	chlorop- phyll	chlorophyl- le	-	khloro- ph�ll�
kola	colla	Leim	glue	colle	-	kolla
kolera	colera	Cholera	cholera	chol�ra	-	kholera (kh�le : safra)
Koloni	colonia	Kolonie	colony settlement	colonie	colonia	apoikia
Kolonya (1) kolonya(2)	Colonia acqua di colonia	K�ln K�lnisch- Wasser	Cologne eau-de-Co- logne	Cologne eau-de Cologne	1. Colonia Agrippin- ensis	Kol�nia kol�nia, kol�nias h�dor
komedi komedy	commedia	Kom�die	comedy	com�dia	comoedia	k�m�dia
kon�erto	(konser'e bakıla)					
kondansa- t�r	condensa- tore	Kondensator	condenser	condensa- teur	(condenso)	s�mp�k- n�t�s
kondoktor	conduttore	Schaffner	conductor	conducteur	(conduc- tor)	sid�rod- romikos
kond�kt�r						h�pall�los
kongre	congresso	Kongress	congress	congr�s	congressus	s�nedrion
koni	cono	Kegel	cone	c�ne	-	k�nos (�am ko- zalagı)
konser	concerto	Konzert	concert	concert	-	-
konserva- tuar	conser- vatorio	Konserva- torium	conser- vatoire academy of music	conser- vatoire	(conser- vator)	�deion

<i>Türkçe</i>	<i>İtalyanca</i>	<i>Almanca</i>	<i>İngilizce</i>	<i>Fransızca</i>	<i>Lâtince</i>	<i>Yunanca</i>
konsolos	console	Konsul	consul	consul	(consul consulis consules)	prokse- nos
kontenjan	contingen- te	Kontingent	contingent	contingent	contingens gentis	meros, meridion moira
kontrat(o)	contrat- to	Kontrakt Vertrag	contract	contrat	contrac- tus	sümbolai- on
kosinüs	coseno	Kosinus	cosine	cosinus	(cum, sinus)	
kozmog- rafya	cosmo- grafia	Kosmo- graphie	cosmog- raphy	cosmo- graphie	cosmog- raphia	kosmog- raphia
körfez	golfo	Golf Meerbusen	gulfe	golfe	(sinus)	kolpos
kronoloji	cronologia	Chronologie	chronology	chronologie	-	khronolo- gia
kumanda kumandan	comando coman- dante	Kommando Komman- dant	command comman- der	commande comman- dant	(cum, mando)	prostagê arkhê- gos dioikêtês
kumpanya	compagnia	Kompagnie	company joint business	compagnie	-	hetairia hetaireia
kvanta- teorisi		Quanten- theorie	quantum theory	-	-	-
lamba	lampada	Lampe	lamp	lampe	lampas -padis	lampa lampada lampas
lâtin	latino	Latiner	Latin	latin	Latinus	-
lenfa	linfa	Lymphhe	lymph	lymphe	(lymphe limpha)	lemphos
lenfatik	linfatico	lymphatisch	lymphatic	lymphati- que	(lymphe- ticus)	lümpha- tikos
letarji	letargia	Lethargie	lethargy	léthargie	-	lêthargia
libre	libra	Pfund	pound	livre	libra	litra
liga	lega	Liga	league	ligue	-	-
lik						
lira	lira	Pfund	pound	livre	-	lira
liman	-	-	-	-	-	limên limani
lisans	licenza	Lizenz	licence	licence	licentia	-
litre	litro	Liter	litre	litre	-	litra
lito- grafya	lito- grafia	Litho- graphie	litho- graphy	litho- graphie	-	lithog- graphia
lodos	-	-	-	-	-	notos

<i>Türkçe</i>	<i>İtalyanca</i>	<i>Almanca</i>	<i>İngilizce</i>	<i>Fransızca</i>	<i>Lâtince</i>	<i>Yunanca</i>
logarit- ma	logarit- mo	Logarith- mus	logarithm	logarithme	-	logarith- mos
lohsa	-	-	-	-	-	lekho, lekhus
lohusa						lekhûsa
lokomotif	locomotiva	Lokomotive	locomotive (engine)	locomotive	(locus, moveo)	atmomek- hane sidero- dromu
lumbago					lumbago -ginis	
makina	maccina	Maschine	machine	machine	machina	mêkhanê
malarya	malaria (malo, aria)	Malaria	malaria	malaria	-	
malhulya	malinconia	Melancho- lie	melancholy	mélancholie	melancho- lia	melank- holia
melankoli						
manastır	convento	Kloster	convent monastery cloister	cloître	monasterium coenobium	monas- terion
mandalina	mandarino	Mandarine	Mandarin	mandarine	-	-
manevra	manovra	Manöver	manoeuvre	manoeuvre	-	-
manavra						
manifatura	manifattu- ra	Manufaktur- waren	manufactu- red goods		-	kheirotek- hnêmata tekhnûr- gêmata
manifesto	manifesto	Manifest	manifesto	manifesto	manifestus	diakê- rüksis
manivela	manovella	(Kurbel)	(handle)	manivelle	-	diadelosis lostos
marka	marca	Marke (Zeichen)	mark	marque		diôstêr marka sêma, eidos
mart	marzo	März	march	mars	Martius (mensis)	grammato- semon martios
masa	-	-	-	-	mensa	-
mayıs	maggio	Mai	May	mai	Maius	maios

<u>Türkçe</u>	<u>İtalyanca</u>	<u>Almanca</u>	<u>İngilizce</u>	<u>Fransızca</u>	<u>Lâtince</u>	<u>Yunanca</u>
mecus(i)	mago	Magier	magician	mage	magus	magos (farsca : mag) Medusa
Medusa Medüz	Medusa	Medusa	Medusa	Méduse	Medusa	Medusa
mekanizma	meccanis- mo	Mechanis- mus	mechanism	mécanisme	-	mêkhanis- mos
Meksika melankoli	Messico (malhulya'ya bakıla)	Mexiko	Mexico	Mexique	-	-
melodi	melodia	Melodie	melody	mélodie	-	melodia (melos, ôdê)
menenjit	meningite	Hirnhaut- entzündung	meningitis	méningite	-	menin- gitis
metafizik	metafisica	Metaphysik	metaphy- sics	métaphy- sique	-	metaphy- sikê
metafora	(meta- fora)	(Meta- pher)	(meta- phor)	(méta- phore)	(meta- phora)	(meta- phora)
matafora (metelik)	metallico	metallisch metallen	metallic	metallique	metallicus	metallikon
miknatıs	megnete	Magnet	magnet	aimant	(lapis) Magnes	magnêtês
mineral mineraloji	minerale mineralogia	Mineral Mineralogie	mineral mineralogy	mineral minéralogie	- (minera)	- (logos) orüktolo- gia
mitologya mitoloji	mitologia	Mythologie	mythology	mythologie	-	mütho- gia
mızıka	musica	Musik	music	musique	musica musice	musikê
mobilya	mobilia (mobile)	Möbel (Mobiliar) (Mobilien)	(piece of) furniture	meuble (mobilier sıf.)	(mobilis)	mobilo
moda	moda	Mode	mode fashion	mode	modus	moda sürmos
monat	monade	Monade	monad	monade	-	monas monados
morfoloji	morfologia	Morphologie	morphology	morphologie	-	morpho- logia
motif musiki müzik	motivo (mızıka'ya bakıla) (mızıka'ya bakıla)	Formenlehre Motiv	motive	motif	motivus	-

<u>Türkçe</u>	<u>İtalyanca</u>	<u>Almanca</u>	<u>İngilizce</u>	<u>Fransızca</u>	<u>Lâtince</u>	<u>Yunanca</u>
Müz	musa	Muse	muse	muse	Musa	Musa
Muse						
müze	museo	Museum	museum	musée	museum	museion
namus	-	-	-	(nome)	-	nomos
navlun	-	-	-	-	naulum	naulon
negatif	negativo	negativ	negative	négatif	negativus	arnêtikos
Neptün	Nettuno	Neptun	Neptune	Neptune	Neptunus	Poseidon
nevralji	nevralgia	Neuralgie	neuralgia	névralgie		neuralgia
nevrasteni	nevras- tenia	Neurast- henie	neurast- henia	neurast- hénie	-	neurast- heneia
not	(nota'ya bakıla)					
nota	nota	Note	note	note	nota	nota
noter	notario	Notar	notary	notaire	notarius (nota)	sümbolai- ographos
numara	numero	Nummer	number	numero nombre	numerus	numero
oditoryum	auditorio	Auditorium	auditorium	auditoire	auditorium	akroaterion
oksijen	ossigeno	Wasserstoff	oxygen	oxygène	-	hüdrogonon
oktav	ottavo	Oktave	octave	octave	octavus	-
oküler	oculare	Okular	ocular (eye-piece, eye-glass)	oculaire	(ocularius)	prosoph- thalmios
okyanus	oceano	Ozean	Ocean	Océan	Oceanus	Okeanos
olimpiyat	olimpiade	Olympische Spiele	Olympiad (Olympic games)	olympiade	olympia -piorum	olympias, -ados'ta olympia
operatör	operatore	Operateur	operator	opérateur	(operator)	-
oportünist	opportunist	Opportunist	opportunist	opportuniste	(opportunus)	-
optik	ottica	Optik	optics	optique	-	optikê
ordinaryüs	ordinario (professor titolare)	Ordinarius	(ordinary) ordinarius	(ordinaire)	(ordinarius)	taktikos kathêgêtês
ordinat		Ordinate	ordinate	ordonnée	-	-
ordino	ordine	Order (Auftrag)	order	ordre	ordo, inis	-
org	(erganun'a bakıla)					
organism(a)	organismo	Organismus	organism	organisme	-	orgnaismos (organon)
Öridise	(Evridike'ye bakıla)					
orijinal	originale	Original	original	original	originalis -ale	prototy- pos
ortanca	ortensia	Hortensia	-	hortensie	(hortensia)	
ortopedi	ortopedia	Orthopädie	orthopae- dics orthopaedy	orthopédie	-	orthopai- deia

<u>Türkçe</u>	<u>İtalyanca</u>	<u>Almanca</u>	<u>İngilizce</u>	<u>Fransızca</u>	<u>Lâtince</u>	<u>Yunanca</u>
otokrasi	autocrazia	Autokratie	autocracy	autocratie	-	(autos, kratos)
otobus otobüs	autobus	Autobus	motor bus	autobus (omnibus) automobile)	(omnibus)	(autos) autoki- neton leophoreion
otomat	automatico	Automat	automaton	automate	-	automaton
otomatik	automati- co	automati- sch	automatic	automati- que	-	automa- tos
otomobil	automobile	Automobil	(motor-) car	automobile	(mobilis)	autoki- nêton
otopsi	autopsia	Leichen- schau Leichenöffn- ung	autopsy	autopsie	-	autopsia
otorite	autorità	Autorität	authority	autorité	auctoritas	authen- tikotês
paleonto- loji	-	Palaeonto- logie Versteiner- ungskunde	palaeonto- logy	paléonto- logie	-	(palaios, ôn)
panteon	panteon	Pantheon	-	pantheon	Pantheum	pantheon
pantomima	pantomima	Pantomime	pantomime	pantomime	pantomima	pantomima pantomi- mos
parabol	parabola	Parabel	parabola	parabole	parabolê parabola	parabolê
paragraf	paragrafo	Paragraph	paragraph	paragraphe	-	paragrap- hos
paralel	parallelo parallela	Parallele	parallel	parallele	-	parallelos
paralogism	paralogismo	Trugschluss	paralogism	paralogisme	-	paralogis- mos
parantez	parentesi	Parenthese	parenthesis	parenthèse	-	parenthe- sis
parazit	parassita	Parasit	parasite	parasite	-	parasitos
parlamento	parlamento	Parlament	parliament	parlement	-	
parola	parola	Parole	parole password	parole passe-parole	-	sünthema
parşömen pasaport	pergamena passaporto	Pergament Reise-pass	parchment passport	parcehmin passport	pergamena -	pergamênê diaba- têrion passaporti

<i>Türkçe</i>	<i>İtalyanca</i>	<i>Almanca</i>	<i>İngilizce</i>	<i>Fransızca</i>	<i>Lâtince</i>	<i>Yunanca</i>
paskalya	pasqua	Ostern	easter passover	pâque	-	paskhalia
paso	lascia- passare	Pass-karte Passierschein	pass pass check	-	-	deltion pros eleu- teran diodon pasta
pasta (1 pasta 2.macun)	pasta	Paste	paste	pâte	-	pasta
patatis	patata	Kartoffel	patato(oes)	patate (pomme de terre)	-	patata (geômê- lon)
patenta	patente brevetto	Patent	patent	patente	(patens, patentis)	diploma
patoloji	patologia	Pathologie	pathology	pathologie	-	pronomiû
patron	patrono	Patron	patron	patron	patronus	pathologia
patrona						padronos
payton	faeton	Phaeton	phaeton	phaéton	-	(Phaethon güneş'in oğlu phaethon parlayan) paidagôgia (peri,sko- pein)
pedagoji	pedagogia	Pädagogik	pedagogics	pédagogie	-	periskopion
periskop	periscopio	Periskop (Schrohr)	periscope	periscope	-	peritona- ion
periton	peritoneo	Bauchfell	peritoneum	peritoine	peritona- eum	peritoni- tis
peritonit	peritonite	Bauchfell- entzündung Peritonitis	peritoni- tis	peritonite	-	peritoni- tis
perspektiv	perspectiva	Perspektive Fernbildlehre Fernzeichnung	perspective	perspective	(perspec- tum)	prooptikê proopsis
peruka	perucca	Perücke	wig	perruque	-	perûka
perukâr	perucchie- re	Friseur	hairdresser	perruquier	-	kommôtês
pide		Pastete				pêtta
piramit	piramide	Pyramide	pyramid	pyramide	pyramis -idis	pyramis -idis
pirlanta	brillante	Brillant	brillant	brillant	-	petradi khrüso- lithos

<u>Türkçe</u>	<u>İtalyanca</u>	<u>Almanca</u>	<u>İngilizce</u>	<u>Fransızca</u>	<u>Lâtince</u>	<u>Yunanca</u>
piskopos	vescovo	Bischof	bishop fakat : episcopal)	évêque	-	episkopos
piyasa	piazza					
plak	disco	Platte	disk	disque	-	diskos
plaka	placca	Platte Schild	plate	plaque	-	plaka plaks
planör	aliante (velivolo senza motore)	Segelflug- zeug				
plasma		Plasma	plasma	plasma	-	plasma
plebisit	plebiscito	Plebiscit Volksent- scheid	plebiscite	plébiscite	(plebs, scitum, sciscere)	
Plütön	Plutone	Pluto	Pluto	Pluton	Pluto Pluton	Plûtôn
podra	(barut'a bakıla)					
polemik	polemica	Polemik	polemics	polémique	-	polemikê
poligon	poligono	Schiessplatz Polygon)	(polygon) shooting ground	polygone	-	polügônnon
polip	polipo	Polyp	polyp	polype	-	polüpüs
polis	polizia	Polizei	police	police	-	(politeia) astünomia
polis	guardia	Polizist	policeman	agent de police		astünomikos klêtêr
politika	politica	Politik	politics policy	politique	-	politikê
pompa	pompa	Pumpe Luft- pumpe	pump air-pump	pompe	-	pneuma- tikê antlia, aer-antlia
posta	posta	Post	post, mail	poste	posita (menzil, konak)	takhüd- romeion takhüdromika
potasa	potassa	Potasche	potash	potasse	-	potassa
potasyum	potassio	Kali	potassium	potassium	-	kali
poyraz						Boreas
pozitif	positivo	positiv	positive	positif, -tive	positivus	thetikos
prens	principe	Prinz	prince	prince	princeps	prinkêps prinkêpas

<i>Türkçe</i>	<i>İtalyanca</i>	<i>Almanca</i>	<i>İngilizce</i>	<i>Fransızca</i>	<i>Lâtince</i>	<i>Yunanca</i>
prenseler	principessa	Prinzessin	princess	princesse	-	prinkêp- essa prinkêpissa
prensip prevantörüm	principio	Prinzip	principle	principe prévan- torium	principium	arkhe
prizma	prisma	Prisma	prism	prisme	-	prisma
problem	problema	Problem	problem	problème	-	probléma
profesör	professore	Professor	professor	professeur	professor	kathêgêtês
profesyonel	professi- onale	berufsmäs- sig	professi- onal	profession- nel	(professio)	epangel- matikôs
program	programma	Programm	programme	programme	-	programma
proje	progetto	Projekt	project	projet	(proiec- tus)	prothesis skhedion
projeksiyon	proiezione	Projektion	projection	projection	(proiectio)	probolê proekbolê proboleus
projektör	proiettore	Scheinwer- fer	reflector searchlight	projecteur	-	
propaganda	propaganda	Propaganda	propaganda	propagande	propaganda (propagare)	propaganda
protestan	protestan- te	Protestant	protestant	protestant	(protes- tari).	diamar- türomenos
protesto	protesto	Protest	protest	protestation protêt	(protes- tari)	diamar- türesis
protojin				protogyne		protos, güne
protoplas- ma	protoplas- ma	Protoplas- ma	protoplasm	protoplas- me protoplasma	-	prôtop- lasma
prova	prova	Probe	fitting rehearsal	preuve	proba	proba
psikanaliz		Psykho- analyse	psycho- analysis			psykhê, analysis
psikoz	psicosi	Psychose	psychosis	psychose	-	(psychê)
radyatör	radiatore	Heizkörper Kühler	radiator	radiateur	(radiare)	-
radyo	radio	Rundfunk Radioppa- rat	radio wireless	radiophone	(radius)	radio- phônia
refleks	riflesso	Réflex	reflex	réflexe	(reflexus)	
reflektor	riflettore	Reflektor	reflektor	réflecteur	réflecteur	(reflectere)
reform	riforma	Reform	reform	réforme	(reformo)	metarrü- thmisis
rektör	rettore	Rektor	rector	recteur	(rector)	prütanis

<i>Türkçe</i>	<i>İtalyanca</i>	<i>Almanca</i>	<i>İngilizce</i>	<i>Fransızca</i>	<i>Lâtince</i>	<i>Yunanca</i>
repertu- var	reperto- rio	Repertori- um Repertoire	repertory	repertoire	(reperto- rium)	euretê- rion dramato- logion dektês
reseptör reverans	ricevitore	Empfänger Reverenz Verbeugung	receiver	récepteur réverence	(recipere) reverentia	
revolver rüvelver	rivoltella	Revolver	revolver (to revolve)	revolver	(revolvere)	revorvero peristroph- on
romantik	romantico	romantisch	romantic	romantique	-	rômanti- kos
romantizm	roman- ticismo	Romantik	romanti- cism	romantis- me	-	rômantis- mos
Romanya	Rumenia	Rumänien	Rumania Romania	Roumanie	-	Rumania
romatizma	rheuma- tismo	rheumatis- mus	rheuma- tism	rhumatisme	-	rheuma- tismos
safsata	sofistic- heria	Sophiste- rei	sophistry	sophistri- cation	-	sophis- teia
salata salya	insalata saliva	Salat Speichel	salad saliva	salade	- saliva	salata (ta)salia salio
salyangoz	chiocciola	Schnecke	snail slug			saliankos
sansör sansür	censore censura	Zensor Zensur	censor censorship	censeur censure	censor censura	logokri- sia
santigrad	centigrado	Grad Zelsius	centigrade	centigrade	(gradus, centum)	
santigram	centigram- ma	Zentig- ramm	centigram	centigramme	(centum)	(gramma)
santimet- re	centimet- ro	Zentime- ter	centimet- re	centimèt- re	(centum)	(metron) hekatosto- metron
santral	centrale	Zentrale	Exchange	central	(centralis- -le)	
santrifüj	centrifugo	zentrifugal	centrifugal	centrifuge	(centrum,fugere)	kentro- phüks
Satürn sedye sekant	Saturno sedia secante	Saturn Sekante	Saturn secant	Saturne secant	Saturnus (secare)	Kronos

<u>Türkçe</u>	<u>İtalyanca</u>	<u>Almanca</u>	<u>İngilizce</u>	<u>Fransızca</u>	<u>Lâtinçe</u>	<u>Yunanca</u>
semafor	semaforo	Zeichen- telegraf	semaphore	sémaphore	-	(sêma, pherô)
sembol	simbolo	Symbol	symbol	symbole	-	sümbolon
sembolizm	simbolis- mo	Symbolik	symbolism	symbolisme	-	sümbolis- mos
sempati	simpatia	Sympathie Mitgefühl	sympathy	sympathie	-	sümpatheia
sempatik	simpatico	sympathisch	sympathe- tic	sympathi- que	-	sümpa- tikos
senato	senato	Senat	senate	sénat	senatus	gerusia
senatör	senatore	Senator	senator	senateur	(senex) senator	(gerôn) gerusi- astes
sendika	sindacato	Syndikat	syndicate	syndicat	-	(sün, dikê) sündikato (n)
senfoni	sinfonia	Symphonie	symphony	symphonie	-	sümphônia
seramik	(keramik'e bakıla)					
seranat	serenata	Serenade Ständchen	serenade	sérénade	(sera)	patinada
Sezar	(Kaysar'a bakıla)					
sifon	sifone	Sifon(flasche) (Saug) heber	siphon	siphon		siphôn
sigorta	sicurta assicura- zione	Versiche- rung	assurance insurance	sûreté sécurité assurance	(securi- tas	asphaleia eksasp- halisis
sikl	ciclo	Zyklos	cycle	cycle	-	küklos
silindir (cendere)	cilindro	Zylinder	cylinder	cyindre	-	külindros
sinagog	sinagoga	Synagoge	synagogue	synagogue	-	sünagoge
sinema	cinemato- grafo	Kino	cinema	cinéma(to- graphie)	-	kinemato- graphos
sınır	-	-	-	-	-	sünoron (sünora : sınırlar)
sinüs	seno	Sinus	sine	sinus	sinus	
sinüsoit	-	-	-	sinusoide		
sıra	-	-	-	-	-	seira
sistem	sistema	System	system	systeme	-	süstêma
site	citta	Stadt (polis)	city	cité	(civitas)	polis, politeia
sivil	civile	zivil bürgerlich	civil	civil	civilis- (civis)	polites politikos astikos

<u>Türkçe</u>	<u>İtalyanca</u>	<u>Almanca</u>	<u>İngilizce</u>	<u>Fransızca</u>	<u>Lâtince</u>	<u>Yunanca</u>
sonda (mil)	sonda	Sonde	probe plummet	sonde (iskandinav- sund)	- -	to mêli hê mêlê
sosyalist	socialista socialistico	Sozialist sozialistisch	socialist socialistic	socialiste	(socialis, socius)	socialistês koinônistês
sosyoloji	sociologia	Soziologie Sozial- wissenschaft	sociology	sociologie	(socius)	(logos) koinonio- logia
sosyus sömestir	socio semestre	Sozius Semester Halbjahr	partner half(year)	semestre	(socius) (semestris)	süntrophos heksamênia
stadyum stad	stadio	Stadion	stadium	stade	stadium	stadion
strateji	stegia	Strategie Kriegskunst	strategy	stratégie	-	strategikê (strategia 1.başko- mutanlık 2.ordu idaresi)
şampanya	sciampagna	Champagner	champagne	Champagne (vin de Ch.) chiffre	-	kampani- tês
şifre takos taksa	tassa	Taxe	tax	taxe	(taxare)	takos (dia)time- sis taktike
taktik tangent	tattica tangente	Taktik Tangente	tactics tangent	tactique tangente (tangent)	- (tangens, -entis)	taktikê epipsauû- sa
teknik (1.isim) (2.sıfat)		Technik technisch	technique technic(al)	technique "	- -	1.tekhnike 2.tekhnikos
tela	tela	Leinwand Gewebe	toil	toile	tela	hüphasma othonê
telefon	telefono	Telephon Fernsprecher	telephon	téléphone	-	téléphonon
teleoloji		Teleologie	teleology	télologie	-	teleologia
tem	tema	Thema	theme	thème	-	thema
temel	-	-	-	-	-	themeli (on)
tempo	tempo	Tempo	(time pace) tempo	tempo	(tempus)	rüthmos
tente	tenda	Zelt	tent	tente	(tendere, tenda, tentorium)	tente skênê
tentür	tintura	Tinktur	tincture	teinture	tinctura	bamma

<u>Türkçe</u>	<u>İtalyanca</u>	<u>Almanca</u>	<u>İngilizce</u>	<u>Fransızca</u>	<u>Lâtince</u>	<u>Yunanca</u>
tenya	tenia	Bandwurn	taenia	ténia taenia	(taenia)	(tainia)
teorem	teorema	Theorem Lehrsatz	theorem	théorème	-	theôrêma
teori	teoria	Theorie	theory	théorie	-	theôria
terim	1. termine 2. termine	1. Termin 2. terminus technicus	1. term 2. term	1. terme 2. terme	terminus (hudut,son)	1. diôria prothesmia 2. eidikos horos, tekhnikos horos
terminolo- gi	termino- logia	Termino- logie Fachsprache Fachausdrücke Kunstausrücke	termino- logy	terminolo- logie	(terminus)	(logos)
termodina- mik		Thermody- namik	thermody- namics	thermody- namique		(thermos, dünamis)
termometre	termometro	Thermome- ter Wärmemesser	thermome- ter	thermomèt- re	-	termo- metron
termos	termos	Thermos- flasche	thermos flask	-	-	thermos
tez	tesi	These	thesis	thèse	-	thesis
tifüs	tifo	typhus	typhoid fever	typhus	-	tüphos
tiyatro	teatro	Theater	theatre	théâtre	theatrum	theatron
traktör	trattore	Traktor Zugwagen	tractor	tracteur	(trahere, tractorius)	trakter
transit	transito	Transit Durchgang	transit	transit	(transitus)	
tuğla	(kiremit'e bakıla)					
tulumba (pompaya da utopya (ütopi)	tromba (bakıla) utopia	Pumpe Utopie	pump utopia utopian- scheme chimera	pompe utopie	- -	antlia trompa utopia (topos)
ultimatom (ültimatom)	ultimatum	Ultimatum	ultimatum	ultimatum	(ultimus : sonuncu)	telesigra- phon (telos=son)
uniforma üniforma	uniforme	Uniform	uniforme	uniforme	(unus,forma)	stole
üniversite	università	Universität	university	université	(universitas)	panepis- têmion

<u>Türkçe</u>	<u>İtalyanca</u>	<u>Almanca</u>	<u>İngilizce</u>	<u>Franızca</u>	<u>Lâtince</u>	<u>Yunanca</u>
üranyum	uranio	Uran	uranium	uranium	-	(uranos)
vantilatör	ventilatore	Ventilator	ventilator	ventilateur	(ventilare)	anemistêri (on) aeristêrion
vapor (pampur)	vapore	Dampfer (Dampf:buğu)	steamer (steam:buğu)	vapeur	(vepor: buğu)	atmoploion (atmos:buğu) vapori
vazo	vaso	vase	Vase	vase	vas, vasum, vasus	vazo
Venüs	Venere	Venus	Venus	Venus	Venus, Veneris	Aphrodite
yortu	-	-	-	-	-	eortê
Zevs	Giove	Zeus	Zeus	Zeus	Zeus	Zeus
Zünnar	-	-	-	-	-	zônari(on)
zooloji	zoologia	Zoologie	zoology	zoologie	-	zôologia (zôn)
zodyak	zodiaco	Tierkreis	zodiac	zodiaque	-	zodiakos (küklos) (zôdion : hayvancık)

I. YUNAN ASILLI KELİMELERİN TÜRKÇEYE GEÇİŞİ

A. Sesler

1. Yunanca	ü (y=i, ü)	türkçe	e	: sendika
	ü		i	: silindir, sikl
2.	eu		ef	: efzon
			ev	: Zevs, nevrâlji, nevrasteni
3.	ai		e	: tenya,estetik
			ay	: Kayseri
4.	au		av	: navlun, istavros
			o	: otomat, otokrasi
5.	ei		i	: kilid
6.	p		b	: lamba, barut
	p		p	: (e) piskopos
			f	: afyon, körfez
7.	b (=v)		f	: fesleğen
8.	ph		f	: fosfor, anafor
9.	g		c	: cimnastik, incil, coğrafya
			j	: jimnastik, jinekoloji
			g	: paralogism, geometri, ginekolog
			k	: miknatis
10.	k		k	: koni
			g	: fesleğen
			s	: ansiklopedi, sikl
11.	ı		r	: körfez, kirisma
	(tersi için : mandalina mandarin)			
12.	n		ı	: lodos
13.	t		d	: Anadolu, fidan
14.	th		s	: esir
			t	: eter, teori, teorem
15.	s		s	: ispasmos, feylesof
			z	: filozof, fizik
			ş	: kalamış, keleş
16.	kh yahut ch		k	: arkeolog, makina, kilo, arkiv
	(fransızcadan)		h	: ahtapod, huni, lohsa
			ş	: anarşi, arşidük, arşiv

B. Kelime sonları

1. -cia, ia	:-e	: felsefe
	-i	: akademi, ekonomi
	-ya	: akademya, Asya, coğrafya, aya-sofya, bibliografya, etnografya, salya, hulya, kosmografya, utopya, paskalya, hegemonya, kimya, asfalya, tenya
	-a	: safsata
	-e	: termometre, metre
2. -on	-un	: erganun
	-en	: fesleğen
	-an	: fidan
	-on	: Panteon, odeon
	-o	: tiyatro
3. -ion	-yon	: afyon
4. -a	eksiz	: anafor
	-a	: metafora, kola, sıra
5. -ma	-m	: teorem, sistem, problem, aksiyom
	-ma	: ayazma, diploma, prisma, kirisma, dogma, logaritma, plasma,
6. -ê (yeni ok. i)-u		: Anadolu
7. -kê	-ki	: musiki
	-ka	: politika
	-k	: politik (sıfat!), fizik, teknik (isim ve sıfat) cimnastik, polemik
8. -os	eksiz	: anot, sikl, hıristiyan, arkeolog,
	-os	: (e) piskopos, salyangoz, termos, takos, ipsasmos, istakos, istavros, lodos
	-us	: namus, fanus
	-ış	: kalamış
	-eş	: keleş
	-ez	: körfez
9. -ês (y. ok. is)	-is	: miknatıs
10. -is	-is	: apsis
	eksiz	: menejit, tez
11. -is gen.-idis	-it	: piramit
12. -as	az	: poyraz
13. -ismos	-isma	: romatizma, organisma (lâtinçe-ismus'a bakıla) mekanisma
14. -üon (yon)	-iyon	: embriyon

II. LÂTİN ASILLI KELİMELERİN TÜRKÇEYE GEÇİŞİ

A. Sesler

1. i (n ününde)	e	: enlasyon (fransızca yol)
	i	: indeks

2. e (n önünde)	a	: masa, lisans
3. ae	ay	: Kayseri
4. au	a	: ağustos
	av	: Avusturalya
5. c	g	: sigorta
	ç	: Çiçeron, konçerto
	s	: site, sivil, konser
	k	: Kayseri
6. g	c	: acente
	j	: ajans, ajan
7. qu	k	: antika
	: ekvator	
8. t	s	: aksiyon

B. Kelime Sonları

1. -nda	-nda	: propaganda
2. -a	-a	: arma, tela, dogma, antika, tuğla, fabrica, nota, masa
	eksiz	: not
3. -ium	yum	: stadyum (yun.-ion), prevantoryum, sanatoryum, uranium, akvaryum, oditoryum,
	-uar	: konservatuar, repertuar (fransızca yolu; fuar, fr. foire lâtince feria'dan, benzerlik dışdan)
4. -ia	-a	: ortanca
	-i	: koloni
	-ya	: kolonya ve Kolonya, Romanya
5. -tor	-tor	: doktor, ekvator, imperator
	-tör	: radyatör, rektör, aktör?, senatör?
6. -us	eksiz	: dekan, oktav
	-a	: moda
	-üs	: sinüs, kosinüs
7. -um	-o	: kontrato
	eksiz	: kontrat
8. -tion	siyon	: dezenfeksiyon, enjeksiyon
9. -ius	-yıs	: mayıs
	eksiz	: oküler, noter
10. -itas (fr. -ité)-	-ite	: üniversite, site, otorite
11. -ismus	-isma	: humanisma, ispartisma, manyetisma
	-ism	: komunizm, faşizm (yunanca -ismos ile karşı.)
12. -trix gen. -tricis -	triçe	: imperatorıçe, kiralıçe
13.a) -ens, -entis	-ent	: doçent, acent(a)
	-an	: ajan
	-an	: asistan (fr. assistan, la. assistent)
b) -ans, ahtis	-an	: protestan.

III. SONUÇLAR

1. Yunan ve Lâtin asıllı kelimeler Türkçeye pek çeşitli şekillerde geçmişlerdir. Doğrudan doğruya alınanlar ile aracılık eden dillerin bozmadıkları kelimeler asla uygun bir şekilde geçmişlerdir. Aracılık eden dil asıldan uzaklaşmışsa türkçe de uzaklaşmıştır. Yunanca musikê (yeni yunanca okunuşu musiki) böylece Türkçeye üç ayrı kılıkta giriyor: 1. musiki 2. mızıkâ (muzika) 3. müzik. Doçent Lâtincede asla uygun alınmış (docens, docentis, docentem: öğreten, -tenin, -teni) fakat a sistan Fransızcadan (asis stant) geçmiştir (Lâtincede şekil asistent-). Öte yandan doçent gibi doğru şekli tangent'de (Lâtincede: değen, dokunan demek) görüyoruz. Fakat kontenjan ile ajan da fransızcanın değiştirdiği şekil görülüyor: aslına uygun olarak kontingent ve agent demek gerekirdi. Yunanca tiyatro yanında Fransızcaya uyarak amfiteatr (!) dememiz dikkate değer. Yunanca ge (toprak) üç ayrı yoldan üç ayrı kılıkta Türkçeye girmiştir: 1. co-grafya (ge-o-graphia) 2. je-o-loji (ge-o-logia) 3. ge-o-metri (ge-o-metria). Bu dil karışıklığının öğrencilerde düşünüş karışıklığı yapacağı apaçıktır.

2. Yunanca olsun Lâtincede olsun Türkçe gibi seslisi bol dillerden olduklarından asla uygun şekiller Türkçeye de uygun gelmektedirler: tuğla, fabrika, diploma senato, duello, tela, takos, fanus, ispasmos, politika, romatizma mekanizma, moda, kirizma, humanizma gibi.*

3. Yunan ve Lâtin aslından olmayıp Avrupa dillerinde ortaklaşa kullanılan, Yunanca ve Lâtincede doğrudan doğruya bulunmayan birtakım kelimelerde de Türkçenin seslilere karşı olan sevgisi kendini gösteriyor: potasa, karantina, kampanya, üniforma, marka, mandalina, tulumba, baraka, firma, batarya kablo, balo, banka, şampanya, tente, parlamento, iskonto, kadastro, sonda, kumpanya gibi.

4. Asıldan en çok uzaklaşan Avrupa dili olan Fransızcanın ağır basmasıyla Yunan ve Lâtin asıllı kelimeler Türkçenin yapısına uymayan kırpık, güdük, çarpık şekillerde ve Türkçeye uymayan seslerle dilimize girmeğe başlamışlardır. Bu akın okadar şiddetlidir ki bu gidişle çok geçmeden yeni bir Osmanlıca ortaya çıkacak, türkçenin serpilmesi engellenecektir. Fransızcanın son heceyi vurgulaması da Türkçeye yabancıdır: bu vurgulama özellikle siyasi hatiplerin konuşmalarında bütün çirkinliğiyle beliriyor ve çok kere radyoda kulağımızı tırmalıyor. Liga yanında lik (!), duka yanında dük, musiki yanında müzik, politika yanında fizik ve teknik, erganun yanında org, Avusturalya yanında Ogüst (Avgustus) borsa yanında burs, kolonya yanında koloni, akademya yanında akademi, mobilya yanında möbl (Türkçeye uymadığından çok kere Fransızca mobilyalı demek olan meublé sıfatı isim olarak möble diye kullanılmakta ve bundan mobilyalı yerine möbleli diye bir sıfat yapılmaktadır), romatizma yanında komünizm

* Buna göre terim diye alınan kelime Türkçede terma, yahut terme (metre, metir değil) şekline girecektir. Daha doğrusu Fransızca term'in Lâtincede aslı olan terminus'u ele alarak bundan termina yahut termin şeklini çıkarmak yahut da terminus'u olduğu gibi kullanmak gerekirdi.

acenta yanında ajan ve ajans, Zevs yanında Öridise (Evrídike), stadyum (Ankara'da) yanında stad (İstanbul), plaka yanında plak Fransızcanın etkisini gösteriyorlar.

5. Avrupa dilleri söyleyişte biribirinden ayrılmakla birlikte yazıda birleşmektedirler. Fransızcanın söyleyişine göre Türkçe yazıyla yazdığımız kelimeler bu birliğin dışında kalıyor, özlerini gizliyorlar: t. jeoloji - fr. geologie it. geologia al. Geologie v. s.; t. Ogüst(!) - fr. Auguste, al. Augustus; t. Endonezya (fakat Hint, hindi, Hindistan!). - fr. Indonesie, al. Indonesien v. b.

6. Fransızca'yı taklit ederek alınan güdük şekiller özellikle yumuşak sessizleri (mediae) ile biten kelimelerde Türkçeye zorluk çıkarıyorlar: metot (?) -metod katot (?) -katod, monat (?) - monad, stat (?) -stad (stadyum), lik (?) - lig (liga) gibi. Özellikle mediae (b, d, g) li kelimelerin gösterdiği bu zorluğa tenues (p, t, k) yani sert sessizlerle bitenlerde de rastlıyoruz: teknik, tekniği, tekniğe (buna karşılık politika, politikaya, - kayı v. b.). Bu seslerle biten Yunan ve Lâtin kelime göğdeleri alınırken moda, soda, politika örneği göz önünde tutulursa bu gibi güçlük ve karışıklıklar önlenmiş olacaktır. Böylece teknik kelimesi sıfat olarak değişmeden kullanılabilir, onun yanında teknika şekli isim olarak çeşitli ekleri bozulmadan alabilir (teknik üniversite teknikanın öğretildiği yerdir - teknik üniversite tekniğin öğretildiği yerdir - teknik üniversite metotlu bir şekilde tekniği ele alır - teknik üniversite metodalı bir şekilde teknikayı inceler). Bu gibi değişiklikler özellikle alıştığımız kelimelerde önce yadırganacaktır; fakat bu yadırgama bunun tersinde de görülür: modaya uygun - moda uygun; modası geçti - modu geçti; politika adamı politik adamı gibi.

7. Aydınlarımızca Yunan ve Lâtin dilleri bilinmediklerinden asla bağlı kalıyorum sanısıyla körü körüne yapılan Fransızca taklitçiliği birtakım kelimeleri Türkçenin ses uyumuna aykırı şekillerde ve halkın söyleyişle zıtlık kurarak tutmağa çalışmaktadır: aktör (aktor) - otobüs (otobus) -üranyum (uranyum) -traktör (traktor) - doktor fakat kondüktör (konduktor) - nota fakat noter, vantilatör (ventilator) gibi.

8. Asla uygun bütün şekiller yanında güdükler de görülüyor: hegemonya, kosmoğrafya, coğrafya, etnografya, litografya, çinkografya, akademya (eski) akademi (yeni), geometri, jeoloji gibi. Bu örnekler dile uygun gelirlerse uzun şekillerin tutunabileceğini gösteriyor.

9. Yazılışı en basit, en yalın kılığa sokan İtalyanlardır. İtalyanca bu alanda yapılabileceği yapmıştır, daha ileri gidilemez. Bizim de bu hududu aşmamamız gerekir:

it. tema (thema değil) fakat autobiografia (otobiyografi değil, autobiographia da değil). Listeye bakıla.

10. Yerleşmiş yanlış şekiller düzeltilebilir: jeneral, ceneral yerine general gibi.

11. Yunanlar gibi eski bir kültür ulusunun batının Lâtincede dayanan ortak diline katılmayıp kendi dilinin imkânlarından faydalanarak yeni kelimeler kurduğu görülüyor:

batı : it. università 'yun. panepistemion (odeion gibi): batı : aquarium
yun. ikhthüothropheion; batı: agent, yun. praktor; batı : assistent,
yun. peristamenos; batı : advocatus, yun. dikegoros gibi.

12. İngilizler gibi batı kültürü içine eskiden yerleşmiş uluslarda bile birçok kelimeler yabancılik damgasını taşımaktadır (son ekler değişmiyor) : antithesis (antitez değil), anonymous, parenthesis, phosphorus, peritoneum, peritonitis, apsis, thesis gibi.

13. Yine İngilizler yabancı kelimelere kendi eklerini yamıyorlar: photog r a p h-er cosmograph-er, philosoph-er, condenser (speak-er örnek), censorship (sansür yerine sansör-lük). Ayrıca gynaecologist (fr. gynécologue ve gynécologue), identical (identik) technical (sıfat ol. teknik) gibi İngilizce kelimeler dikkate değer.

